EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

Komunikat prasowy
Luksemburg, dnia 28 kwietnia 2015 r.

Instrumenty finansowe w zakresie rozwoju obszarów wiejskich: dotychczasowe niepowodzenia i przyszłe wyzwania

W opublikowanym dziś sprawozdaniu Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdza, że instrumenty finansowe (fundusze pożyczkowe i gwarancyjne) w zakresie rozwoju obszarów wiejskich były jak dotąd nieskuteczne. Stało się tak głównie dlatego, że wniesiono do nich zbyt duży kapitał. Ponadto nie osiągnięto w ich ramach zakładanych efektów dźwigni i rotacji. Choć ramy prawne na lata 2014-2020 mogą przyczynić się do ulepszenia instrumentów finansowych, wciąż jednak występują przeszkody, które utrudniają wykorzystanie tych instrumentów na szerszą skalę.

– *W dobie ograniczeń budżetów publicznych zwiększanie inwestycji przy zużyciu mniejszej ilości środków stanowi kwestię o zasadniczym znaczeniu. Instrumenty finansowe mogą przyczynić się do lepszego wykorzystania ograniczonych zasobów publicznych, zapewniając finansowanie większej liczby inwestycji za pomocą tego samego budżetu. Równocześnie jednak wyniki naszych kontroli wskazują, że osiągnięcie zamierzonego oddziaływania będzie niemałym wyzywaniem* – **stwierdziła Kersti Kaljulaid, członek Trybunału odpowiedzialna za to sprawozdanie.**

W latach 2009-2014 państwa członkowskie ustanowiły 11 funduszy gwarancyjnych i trzy fundusze pożyczkowe w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Do końca 2013 r. UE i państwa członkowskie zainwestowały w nie około 700 mln euro. W nowym okresie programowania (lata 2014-2020) Komisja Europejska planuje zobowiązać państwa członkowskie do co najmniej dwukrotnie większego wykorzystania tych instrumentów w głównych obszarach inwestycyjnych.

Trybunał stwierdza, że w okresie programowania 2007-2013 nie nie przedstawiono argumentów przemawiających wyraźnie za koniecznością utworzenia instrumentów finansowych. Ponadto nie przedstawiono wiarygodnych, skwantyfikowanych danych, na podstawie których można by uzasadnić rodzaje utworzonych instrumentów finansowych, ustalić zapotrzebowanie na takie instrumenty w zakresie rolnictwa i wykazać, że na dany fundusz przeznaczono kapitał we właściwej kwocie. W rezultacie na koniec 2013 r. fundusze gwarancyjne były przekapitalizowane o 370 mln euro.

Instrumenty finansowe mają zarówno przyciągnąć dodatkowy kapitał publiczny lub prywatny (efekt dźwigni), jak i umożliwić wielokrotne wykorzystanie pierwotnie przydzielonych środków (czynnik rotacji). Trybunał stwierdza, że instrumenty nie spełniły oczekiwań w tym względzie. Poza tym ani Komisja, ani państwa członkowskie nie wprowadziły stosownych systemów monitorowania, aby zapewnić wiarygodne dane wykazujące, czy dzięki instrumentom udało się skutecznie osiągnąć zakładane cele.

W odniesieniu do okresu programowania 2014-2020 ustalono, że nadal występująca nadmierna kapitalizacja i ryzyko związane z utrzymującą się zależnością od dotacji należą do czynników, które mogą utrudnić wykorzystanie instrumentów finansowych na szerszą skalę.

Główne zalecenia Trybunału pod adresem Komisji i państw członkowskich są następujące:

- Należy aktywnie zachęcać państwa członkowskie do tworzenia instrumentów finansowych w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i do zwiększania popytu na te instrumenty wśród rolników i innych beneficjentów (na przykład poprzez przeznaczenie na instrumenty finansowe pewnej części budżetu przeznaczonego na rozwój obszarów wiejskich, co zwiększyłoby atrakcyjność tych instrumentów w stosunku do dotacji).
- W okresie programowania 2014-2020 należy zwiększyć skuteczność instrumentów finansowych (na przykład poprzez ustalenie stosownych norm i wartości docelowych dla efektu dźwigni i efektu rotacji).

Informacje dla redaktorów

Sprawozdania specjalne Trybunału są publikowane przez cały rok i przedstawiają wyniki kontroli wybranych obszarów działalności lub kwestii związanych z zarządzaniem.

W sprawozdaniu specjalnym nr 5/2015, zatytułowanym **„Czy instrumenty finansowe stanowią skuteczne i przyszłościowe narzędzie wspierania rozwoju obszarów wiejskich?”**, skupiono się na kwestii, czy w okresie programowania 2007-2013 instrumenty te zostały właściwie opracowane i czy zarządzano nimi w odpowiedni sposób, a także w jakim stopniu zmiany wprowadzone na okres programowania 2014-2020 mogą przyczynić się do wyeliminowania stwierdzonych uchybień. Kontrolerzy zbadali przede wszystkim, czy instrumenty finansowe zostały utworzone i dokapitalizowane w odpowiedni sposób, czy dobrze spełniały swoje zadania oraz czy w latach 2007-2013 obowiązywały stosowne strategie wyjścia.

Definicje wybranych terminów

Fundusze gwarancyjne: fundusze gwarancyjne zapewniają gwarancje finansowe na kredyty dla przedsiębiorstw i organizacji rolnych, ułatwiając im tym samym uzyskanie finansowania z banku. Fundusze te określa się jako odnawialne, ponieważ w miarę jak w ramach poszczególnych projektów spłacane są pożyczki, gwarancje zostają zwolnione i wydawać można nowe gwarancje.

Fundusze pożyczkowe: fundusze, które zapewniają środki na pożyczki na potrzeby projektów związanych z rozwojem małych przedsiębiorstw. Określa się je jako odnawialne, ponieważ środki na nowe pożyczki są udostępniane w miarę spłaty poprzednich pożyczek w ramach poszczególnych projektów.

Dźwignia finansowa: na potrzeby niniejszego sprawozdania efekt dźwigni finansowej obliczany jest poprzez zestawienie, ile euro w ramach finansowania (ze środków publicznych lub prywatnych) zostało zagwarantowanych lub wypłaconych na działalność gospodarczą na obszarach wiejskich w przeliczeniu na każde euro ze środków publicznych (unijnych lub państwa członkowskiego).

Nadmierna kapitalizacja: sytuacja, gdy kwota, którą zasilono kapitał instrumentu finansowego, jest zbyt wysoka w stosunku do kwoty udostępnionej ostatecznym odbiorcom w formie pożyczek lub udzielonych gwarancji.

ECA Press
Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą
12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg
Tel.: +352 4398-45410 Tel. kom.: +352 621552224
E-mail: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: EUAuditorsECA eca.europa.eu